

Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund

DIREKTIV

FÖR VAL AV FÖRTROENDEMÄN INOM FJF

Enligt de avtal om förtroendemän som ingår i kollektivavtalet för FJF skall val av huvud- och avdelningsförtroendemän för följande tvåårsperiod anordnas **före slutet av oktober**.

Valresultaten skall meddelas förbundet och den egna medlemsföreningen senast **15.11**.

Val anordnas i alla företag som omfattas av något av de kollektivavtal som slutits mellan FJF och Mediernas Centralförbund. Dessa är:

1. Kollektivavtalet för pressen
(tidningar, tidskrifter, lokaltidningar samt nyhets- och bildredaktioner)
2. Kollektivavtalet för förlagsredaktörer

Dessa anvisningar berör inte val av förtroendemän på Rundradion och MTV.

FÖRENINGARNA ÖVERVAKAR ATT AVDELNINGARNA FÖRRÄTTAR VAL

Föreningarna har i uppgift att övervaka att förtroendemän väljs på alla redaktioner med **minst tre FJF-medlemmar**.

Förbundet har sänt dessa valhandlingar direkt till de redaktioner (avdelningen eller huvudförtroendemannen) där det i år har funnits en huvudförtroendemän eller kontaktperson.

Föreningarna ombes förmedla de handlingar som behövs till nya redaktioner och sådana redaktioner som under årets lopp har vuxit så att gränsen för val (minst tre FJF-medlemmar) uppnåtts.

GRUNDEN I AVTALET OM FÖRTROENDEMÄN I KOLLEKTIVAVTALET

Om förtroendemanna- och den valda huvud- eller avdelningsförtroendemannens rättigheter och skyldigheter har överenskommit i det avtal om förtroendemän som ingåtts mellan FJF och Mediernas Centralförbund MC.

I den senaste versionen av kollektivavtalet, tryckt våren 2011, börjar avtalet om förtroendemän (kapitel 10) på sidan 49. Avtalet, liksom det övriga innehållet i kollektivavtalet, finns också på FJF:s webbplats (www.journalistiliitto.fi).

Det är bra att gå igenom avtalet före valet, även om själva valet huvudsakligen behandlas endast i 3 §.

I förlagsredaktörernas kollektivavtal finns förtroendemannavtalet i kapitel 10 från s. 35.

VAD ÄR DET SOM VÄLJS?

Huvudförtroendeman

Huvudregeln är att det för varje företag väljs en egen **huvudförtroendeman** (se 3 § 2 mom. i avtalet om förtroendemän). Man väljer även en **suppleant** för huvudförtroendemannen.

Med företag avses i avtalet om förtroendemän separata bolag (huvudsakligen aktiebolag).

Avdelningsförtroendeman

Avdelningsförtroendemän kan väljas för separata verksamhetsenheter inom samma bolag, t.ex. olika redaktioner, redaktioner som ligger på olika orter eller annars avskilt från det huvudsakliga verksamhetsstället, stora självständiga avdelningar på stora redaktioner osv. Förtroendeman för avdelningen avser således inte förtroendemannen för en redaktionsavdelning utan för en avdelning eller enhet inom företaget. För avdelningsförtroendemannen väljs också en **suppleant**.

Vad beträffar val av avdelningsförtroendeman skall **därom avtalas med arbetsgivaren före valet**. Detta är en förutsättning för att valet och den valdes rättigheter träder i kraft på det sätt som avses i avtalet om förtroendemän. Redaktionsavdelningen kan alltså inte ensidigt besluta att välja förtroendemän för avdelningarna för att bistå huvudförtroendemannen, även om det skulle behövas t.ex. med tanke på redaktionens storlek.

I företag där det inte sedan tidigare finns någon avdelningsförtroendeman även om det skulle behövas, skall redaktionsavdelningen inleda lokala förhandlingar i frågan.

Kontaktperson

Om det i ett företag inte finns någon huvudförtroendeman eller avdelningsförtroendeman, kan en **kontaktperson** väljas för att trygga informationsförmedlingen.

Kontaktpersoner har inte samma rättigheter som nämns i avtalet om förtroendemän, men kan ändå i praktiken representera FJF:s medlemmar på arbetsplatsen. Detta är viktigt speciellt om det inte finns en egen FJF-redaktionsavdelning på arbetsplatsen. Kontaktpersonerna får den post som FJF sänder till förtroendemannen och de kan i tillämpliga delar delta i den förtroendemannautbildning som FJF anordnar.

FÖRTROENDEVALDA I KONCERNER

I alla koncerner bör man på ett ändamålsenligt sätt skapa ett nätverk av förtroendevalda. En huvudförtroendeman ska utses åtminstone för varje enskilt bolag i varje koncern. Det förekommer dock allt oftare att koncernerna slår samman flera tidningar i samma bolag och utgår ifrån att endast en huvudförtroendeman ska utses för bolaget trots att tidningarnas redaktioner ligger långt från varandra geografiskt sett.

Om egna huvudförtroendemen inte kan utses för de olika enheterna rekommenderar FJF att åtminstone en egen avdelningsförtroendeman utses för varje enhet (tidning el.dyl.) Om arbetsgivaren inte går med på detta, ska redaktionen utse åtminstone en kontaktperson för varje verksamhetsenhet.

VEM HAR RÖSTRÄTT?

Rätt att rösta i förtroendemannaval har alla i företaget **anställda FJF-medlemmar som omfattas av kollektivavtalet.**

*Till kollektivavtalets **tillämpningsområde hör inte** sådana huvudredaktörer eller redaktionella chefer, vilkas uppgift enligt arbetsavtalet är att såsom arbetsgivarens företrädare ansvarigt handha frågor i anslutning till de underlydande medarbetarnas arbetsvillkor. Person, som endast handhar uppgifter i anslutning till praktisk arbetsledning står inte i denna ställning. (Kollektivavtalet 1 kap. 1.1. Avtalets tillämpningsområde)*

Både för anställningens giltighet och medlemskapet är det avgörande datumet **den första oktober.**

Röstberättigade är de som är anställda i företaget 1.10. Röstberättigade är också personer som har moderskaps-, vård-, alternerings- eller studieledigt samt personer som fullgör sin värnplikt, om deras anställning fortgår.

Personer som pensionerats från företaget eller frilansar har inte rösträtt eftersom de inte står i anställningsförhållande till företaget.

Också medlemskapet skall vara i kraft 1.10. Även studerandemedlemmar i FJF betraktas som medlemmar.

Om det föreligger oklarheter i fråga om datumet för anslutning eller utträde eller medlemskapet i allmänhet, kan detta kontrolleras med förbundets byrå. För dem som omfattas av fullmaktsinkassering kan uppbörden av medlemsavgift också kontrolleras hos det egna företagets lönekontor.

I praktiken skall en skriftlig förteckning över de röstberättigade uppgöras om det finns flera kandidater och valet förrättas genom omröstning med slutna valsedlar.

DEM ÄR VALBAR?

Den som ställer upp som kandidat för huvudförtroendemannaposten skall vara en inom kollektivavtalets tillämpningsområde verksam FJF-medlem som har varit i företagets tjänst åtminstone ett år.

Om det inte finns någon person som varit anställd i företaget i ett år kan också en person som varit anställd kortare tid väljas till förtroendemannan, om han eller hon i övrigt uppfyller villkoren.

INFORMATION OCH MÖJLIGHET ATT DELTA FÖR ALLA

Valfunktionärer och praktiska valarrangemang

Redaktionsavdelningen skall i god tid besluta hur och när valet förrättas. Valet skall förrättas **under oktober** om ingenting annat avtalas med förbundet.

Tillräckligt många valfunktionärer skall väljas för att sköta de praktiska arrangemangen. Det ankommer på dem att se till att kandidatnomineringen, omröstningen, rösträkningen och meddelandet av resultatet sköts på ändamålsenligt sätt.

Röstningstiderna och -platserna skall ordnas så att deltagandet inte faller på långa avstånd eller besvärliga arbetstider. Vid behov kan valet pågå i flera dagar. För röstberättigade som arbetar långt borta från centralredaktionen kan möjlighet till poströstning anordnas.

Valförrättning i koncerner

Den gemensamma huvudförtroendemannen för en koncern väljs av koncernens alla röstberättigade anställda gemensamt. Varje redaktion väljer dock själv sin avdelningsförtroendemannan.

Det ska finnas en valförrättare i varje koncernenhet som deltar i valet. Det är synnerligen viktigt att valförrättarna samarbetar och bereder ärendena med omsorg.

Om det finns flera förslag till huvudförtroendemannan för en koncern förrättas valet samtidigt på alla redaktioner. Vid behov kan förbundet ordna elektronisk röstning (närmare information ger organisationsombudet Marja Palmunen).

Information och kandidatnominering

Kandidatnomineringen garanterar att alla röstberättigade i god tid före en eventuell omröstning vet vilka kandidaterna är.

Alla röstberättigade skall få information om när kandidatnomineringen inleds och avslutas, vilka kandidaterna är och när valet förrättas. Tidigare har brev och anslag på redaktionernas väggar varit de rekommenderade metoderna. Numera når man sannolikt flest människor per e-post. Avdelningen kan själv besluta vilken informationskanal den föredrar.

Minst sju (7) dagar skall reserveras för kandidatnomineringen.

Om det finns flera kandidater, **kan omröstningen inledas tidigast sju (7) dagar efter kandidatnomineringens slut.**

NÄR BEHÖVS OMRÖSTNING?

Om det bara finns en kandidat, behövs ingen omröstning.

Avsikten med kandidatnomineringen är att underlätta valförandet, om det på arbetsplatsen redan råder enighet om vem som skall väljas. Om endast en kandidat har uppställts för respektive uppgift i kandidatnomineringen, behövs ingen egentlig omröstning.

Avdelningens styrelse fastställer resultatet av kandidatnomineringen och konstaterar att den enda kandidaten blivit vald till huvudförtroendeman. Om avdelningen saknar styrelse fastställs resultatet av valfunktionärerna.

Om det finns flera kandidater förrättas omröstning med slutna sedlar.

Om det blir aktuellt att förrätta val, är omröstning med slutna sedlar den enda möjligheten enligt direktiven. Förbundsstyrelsen godkänner inte s.k. sänjval eller öppen omröstning.

Om inga kandidater finns förrättas omröstning med slutna sedlar.

Om ingen valbar kandidat nominerats inom utsatt tid kan man vid omröstningen med slutna sedlar rösta på vilken valbar medlem som helst.

Redaktionsavdelningen beslutar på vilket sätt **huvudförtroendemannens suppleant** väljs.

Redaktionsavdelningen skall redan när förrättningen av valet planeras besluta **hur huvudförtroendemannens suppleant väljs**. Förfarandet skall slås fast på förhand, redan innan kandidatnomineringen inleds.

Det finns många möjligheter, till exempel följande:

- Vid kandidatnomineringen efterfrågas särskilt kandidater till posten som huvudförtroendemannens suppleant. Om endast en person föreslås konstateras valet av honom eller henne på samma sätt som valet av huvudförtroendeman.
- Om det finns flera än en kandidat både till huvudförtroendeman och till huvudförtroendemannens suppleant förrättas valen samtidigt men separat. Det är då bäst att t.ex. med olivfärgade röstsedlar garantera att väljarna vet vilket val det är frågan om.
- Vid kandidatnomineringen eftersöks inte särskilt kandidater för posten som huvudförtroendemannens suppleant, utan till suppleant utses den som fått nästmest röster i valet av huvudförtroendeman.
- Huvudförtroendemannens suppleant väljs först efter att valet av huvudförtroendeman har avgjorts.

VAL OCH RÖSTRÄKNING

Valet skall förrättas med slutna röstsedlar och så att valhemlighet iakttas.

Rösterna räknas genast efter avslutat val. Den kandidat som får de flesta rösterna blir vald. Om rösterna faller lika avgör lotten. Protokoll förs över valförrättningen.

Valresultatet fastställs av redaktionsavdelningens styrelse eller om sådan saknas av valfunktionärernas sammanträde.

Avdelningen skall förvara valprotokollet, röstsedlarna och övriga officiella handlingar i minst tre månader ifall valresultatet senare skulle ifrågasättas. Handlingarna kan också lämnas till t.ex. föreningen för att förvaras.

MEDDELA RESULTATET – ÄVEN OM DEN FÖRRA FÖRTROENDEMANNEN FORTSÄTTER

Valresultatet (huvudförtroendeman och suppleant, avdelningsförtroendemen och suppleanter, kontaktpersoner samt arbetarskyddsfullmäktige och suppleanter) skall omedelbart meddelas **både förbundet och den egna medlemsföreningen**.

Anmälan till förbundet kan göras på en blankett per post eller fax, med ett e-postmeddelande som innehåller samma uppgifter eller på en elektronisk blankett som finns på förbundets webbplats. Föreningarna ger avdelningarna anvisningar om sitt eget förfarande.

Meddelandet skall vara framme senast 15.11.

Anmälan om vem som valts skall göras även i det fall att den förra huvudförtroendemannen har omvalts. Förbundet meddelar enligt kollektivavtalet arbetsgivaren skriftligt om de förtroendemen som valts. Förtroendemännens ställning blir officiell först i och med förbundets anmälan.

BESVÄR ANGÅENDE VAL

Om en röstberättigad medlem av FJF anser att man vid valet förfarit felaktigt kan han eller hon lämna in ett skriftligt besvär över detta till FJF:s förbundsstyrelse. Besvär skall inlämnas senast inom en månad efter att resultatet kungjorts.

Om förbundsstyrelsen finner att man väsentligt har avvikit från bestämmelserna i förtroendemannavtalet eller från givna direktiv, kan den bestämma att nytt val skall förrättas.

HUVUDFÖRTROENDEMANNENS AVGÅNG

Om en huvudförtroendeman under sin mandatperiod avsäger sig eller avgår från sin uppgift, avlider eller utträder ur kollektivavtalets tillämpningsområde (t.ex. genom att övergå till en chefspost) blir suppleanten huvudförtroendeman utan särskilt val.

En ny suppleant väljs då på det sätt som redaktionsavdelningen fastställer på samma sätt som vid valet av huvudförtroendeman.

SAMMANSLAGNING AV FÖRTROENDEMANNA- OCH ARBETARSKYDDSVÄL

Valet av arbetarskyddsfullmäktige följer samma tvåårsrytm som förtroendemannavalet. På de redaktioner där en egen arbetarskyddsfullmäktige väljs för den redaktionella personalen kan arbetarskyddsvalet anordnas samtidigt med förtroendemannavalet i oktober.

*Den redaktionella personalen kan utse en egen arbetarskyddsfullmäktig under förutsättning att det på arbetsplatsen finns **minst tio** redaktionella tjänstemän och att man **gemensamt på lokal nivå konstaterat** att redaktionen ur arbetarskyddssynpunkt och med tanke på det samarbete som avses i lagen är en ändamålsenlig helhet. (Kollektivavtalet 15 kap. Arbetarskyddssamarbetet inom redaktionerna)*

De redaktioner som inte väljer en egen arbetarskyddsfullmäktig deltar i arbetarskyddsvalet i november–december tillsammans med företagets övriga personal.

Om valen kombineras skall man beakta bl.a. de olika grunderna för rösträtt. I arbetarskyddsvalet är alla som på valdagen står i anställningsförhållande röstberättigade och valbara, oavsett om de är organiserade eller inte. I förtroendemannavalet har endast FJF:s medlemmar rösträtt.

Arbetarskyddscentralen har utfärdat egna anvisningar om arbetarskyddsval. Redaktionerna kan i sina egna arbetarskyddsval tillämpa direktiven för val av huvudförtroendeman.